

ÉMI-
dosszié

Mit lehetne tenni?

Vadonatúj és hatóságok gyorsan kamatozó megoldásokat szeretne a szakma és a közvélemény, ha az építés hibáinak kiküszöböléséről van szó, de ilyenekkel senki nem szolgálhat. Csak a hagyományosan biztos módszerek fáradhatatlan ajánlásával állhat elő az építési minőség-ellenőrzés is. Szabványok, technológiai leírások garantálják a minőséget — ha azokat be is tartják. Amíg igen sokszor csak a szakmai lelkiismereten múlik, hogy miként járunk el.

Egyelőre igen kevés vállalatnál működik saját minőség-ellenőrző szervezet, ahol működik, ott sem mindig és mindenütt terjed ki figyelme az építés teljes folyamatára. Az építési műszaki ellenőrzés szerepét és jelentőségét nem lehet túlbecsülni. Ma még általában végellenőrzésre, a műszaki átadás-átvételtre szorítkoznak a műszaki ellenőrzés ébersége, s ritkán érinti a kivitelezés részleteit, az ügynevezett „takart” munkákat. A műszaki átvételnél viszont már gyakran sem idő, sem lehetőség nincs a részletes megoldások rekonstrukciójára és felülbírálatára, s a szakszerű kijavítás lehetősége is korlátozottak már ilyenkor, nem beszélve azok súlyos többletköltségeiről. Az építés közbeni műszaki ellenőrzés hatékonyságának javításával és a lazaságok elleni folyamatos fellépéssel lehetne legjobban javítani a minőséget.

Sajnos, az ÉMI tapasztalatai azt igazolják, hogy az ilyen gyakorlatnak egyelőre még az anyagi háttere is hiányos. Az ösztönzés, premizálás alkalmazott rendszerre egyelőre elsősorban a többre, s kevésbé a minden részletében megfelelő, hibátlan munkára biztat.

Rendeletek, előírások szabályozzák ugyan a minőségi követelményeket mind az anyagok, mind a munkák tekintetében, de eléggé elnagyoltan kezelik a paragrafusokat a kivitelezők. Mindenképpen nagyobb szigorúságra van ebben szükség. Történetesen előírják a rendeletek bizonyos vizsgálati követelményeket is. Vegyük csak a legelterjedtebb anyag, a beton példáját! Általában minden 50 köbméter betonból egy sorozat próbatestet kell vizsgálatra bocsájtani a szabvány előírás értelmében. A vállalatok saját adatközlése szerint is igen hézagos ennek a köteletségnek a teljesítése. Csongrád megyében például három építőipari szervezetet, eszegrádi városfejlesztési üzem, eszénápalotai építőipari szövetkezet) 1979-ben egyáltalán nem bocsájtott minőségi vizsgálatra betont, pedig ebből az építőanyagból együttesen nem kevesebb, mint 5 ezer köbméter termeltek és építettek be. A Szegei Magas- és Mélyépítő Vállalat közel 17 ezer köbméter betonjából is 10 százalék alatt volt a vizsgáltot arány. Ezzel a köteleességgel legalább olyan komolyan kellene pedig törődni minden kivitelezőnek, miként a DÉLEP vagy a szentesi építőipari szövetkezet teszi. Utóbbinál egyáltalán nem fordult elő mulasztás etekintetben.

A beton minőségi hibája szinte kijavíthatatlan következményekkel járhat. Volt rá példa, sajnos, hogy komoly műszaki létesítmény (víztorony) alapjait kellett elbontani az anyag minőségi elégtelensége miatt. Más esetben földemet kellett lebontani, szerkezetet kellett

szétszedni szilárdági elégtelenségért. Az ilyen esetek azután, amellyel, hogy súlyos anyagi károkkal járnak együtt, erkölcsileg is igen rossz fényt vetnek a szakmára.

Menet közbeni ellenőrzésekkel az ilyen szakszerűtlenségeket meg lehet előzni. Ma már törvény biztosítja például az ÉMI-nek azt a jogot, hogy szükség esetén építési munkálatokat ideiglenesen akár le is állíttasson, felfüggeszzen, ha súlyos minőségi mulasztásokat tapasztal vizsgálati alkalmával, vagy ideiglenesen megtilthatja építőanyagok forgalmazását, ha azok nem felelnek meg a követelményeknek. Csongrád megyében még nem volt szükség ilyen drasztikus közbeavatkozásra, de más megyében már élt a minőség-ellenőrzés szervezete ezzel a jogával.

Korántsem kívánjuk reklamozni az ÉMI szolgáltatásait, hiszen az intézet állomásainak kapacitása végső, s annak jó részét is leköltik kötelező vizsgálati eljárások, egyelőre azonban az a tényleges helyzet, hogy amíg az építőipari szervezetek saját minőség-ellenőrző szervei ki nem épülnek, igyekeznek elvégezni a be-ruházók és a kivitelezők megbízásait.

Az ellenőrzés egyik hatékony módja lehetne, ha a vállalatok megkövetelnék az építőanyag-ipartól a minőségtanúsításokat. Csak ilyen „bizonyítvánnyal” ellátott anyagokat volna szabad beépíteni.

Az építésügyi minőség-ellenőrzés és a tanácsai szakigazgatás kapcsolatai ugyan évről évre javulnak, mégis újrafogalmazhatjuk azt a kétoldalú elvárást, hogy ez

a kapcsolatrendszer is jobban szolgálhatja a minőség érdekeit. Tervegyeztetéssel például ki lehetne jelölni a minőség szempontjából kritikusabb munkaterületeket, s a minőség-ellenőrzésre fordítható tanácsai pénzerkezést egész évre szóló arányos elosztásával és felhasználásával az ellenőrzések rendszerét és gyakoriságát lehetne tökéletesíteni. Jobb együttműködéssel a feltárt hibák szankcionálásáról is teljesebb kép alakulna, s az ÉMI tájékoztatóbb lehetne az anyaggyártásban tett tanácsai intézkedésekről. Ugy tapasztaljuk, hogy a felelősség megállapítása esetén is vonakodva történik felelősségre vonás.

Néhány évvel korábban a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság széles körű vizsgálatot végzett a lakóház-építkezéseken, tanulmányozva az építés minőségét és a szavatossági munkák elvégzését. Az akkor megállapított tipikus hibák azóta is ismétlődnek. A nyílászárókra, a szerelvényekre, a festésre, mázolásra, a vakolásra, a tapetára, a mozaikra, a tetőszigetelésre és a fűtőszelvényekre volt a legtöbb panasz. Egy ilyen „jelesebb” hibacsoport az összes hibának közel 70–80 százalékát tette ki. Ha pontos statisztikát készítenénk, ma is hasonló arányokat kapnánk. De talán éppen ezért, ma már, jó öt-hat évvel a vizsgálat után, érthető és természetes, hogy nagyobb türelmetlenséggel viseli a közvélemény és a minőség-ellenőrzés is „fáradtabb” az ismétléstől. Minden megadható ágbán a minőségre tesszük már a hangsúlyt — az építésben sem lehet ez másképpen.

Lengyel János

Szegezen is vendégszerepel a kolozsvári magyar színház

A Kolozsvári Állami Magyar Színház vezetői, *Bisztrai Mária* igazgató, *Harag György* főrendező, *Horváth Béla* rendező és művészei, valamint *Dumitru Radu Popescu* drámaíró, Kolozs megye szocialista művelődési és nevelési tanácsának alelnöke, *Sütő András*, *Paul Everac* romániai írók szerdán délelőtt a Royal szálló kerámiatermében találkoztak a sajtó képviselőivel. Az újságírók kérdéseire a vendégek elmondták: a csaknem 200 éves színház — amely a forradalmi eszmék jegyében, a nép szolgálatára született — büszkén vallja alapjaitonak hitvallását. Híven ápolja hagyományait, az erdélyi magyar kultúrát, az anyanyelvet. Ugyanakkor a szüntelen megújításra törekedve korszerű művészeti eszközökkel építi a jövő színházát. Együttműködik a romániai írókkal és közös alkotómunkájuk eredményeként számos ósbemutatót tartottak. Repertóriumukon azonban szép számmal szerepelnek a szocialista országok drámái, csakúgy, mint a világirodalom klasszikusainak mai nyugati írók művei. A fel-szabadulás óta 380 színpadi művet mutattak be, így több mint 10 ezer előadást tartottak, négymilliónál is több néző előtt. Számos mentő otthonukon kívül Erdély más városában a magyarok lakta községekben, falvakban is játszanak. A közön-

ség szereti színházát, ezt bizonyítja az is, hogy az idén csaknem hétezeren váltottak bérletet, jóval többen, mint bármelyik előző évadban. A Magyarországon bemutatásra kerülő produkciók jelzik a színház műsorpolitikáját, művészi törekvéseit.

Budapest a társulat a Vígyszínházban lép fel. Ezután Szegezen folytatják a vendégszereplést: február 5-én *Az ötödik határút*, 6-án az *Egy löcsiszár virágvasárnapját játsszák.* (MTI)

Pályázat zenésztiszthelyettesképző szak-
középiskolai jelentkezésre

A Honvédelmi Minisztérium jelentkezésre hívja fel az általános, s közülük is elsősorban a zenei általános iskolák nyolcadik osztályos fiútanulóit, akik vonzódnak a zene és a katonai életpályá iránt, és vállalják, hogy tanulmányaik befejezése után a Magyar Néphadseregben katonazenészként teljesítenek szolgálatot. A jelentkezés feltételei: magyar állampolgárság, egészségi és fizikai alkalmasság, és rátermettség a zenei oktatásra. Az érdeklődők jelentkezési lapot a megyei hadkiegészítési és területvédelmi, Budapestén a fővárosi hadkiegészítő parancs-

A dohányzás ellen

Az egészséges táplálkozás, a rendszeres testmozgás fontosságának hírdetése és propagálása után elsőrendűen a higiénés magatartási formák kialakítását, népszerűsítését állítja munkájának középpontjába az Országos Egészségnevelési Intézet — közölték szerdán az intézetben tartott sajtótájékoztatón. A hazai közvéleménnyel — miként elmondták — igyekeznek széleskörűen elfogadtatni a már sok helyütt bevezetett és jól bevált gyakorlatot, hogy az értekezleteken egyáltalán ne dohányozzanak, s az itrodákban is mellőzzék a „füstölést”.

Az idej egészségnevelő munka fő törekvései jól kifejeződnek az új jelszóban: „Az egészség — érték”. A dohányzás, a túlzott alkoholfogyasztás, a zajártalmak elleni küzdelem mellett most előtérbe állítják a személyes és a környezeti higiéné fontosságát. (MTI)

Zeneművészek csoportértekezlete

Három megye szakembereit tömöríti a Magyar Zeneművészek Szövetségének dél-magyarországi csoportja, mely évente két alkalommal tart plenáris ülést. Így zömmel az elmúlt hat hónap tevékenységéről adott számot tegnapi értekezletükön *Weninger Richárd*, a csoport titkára, emellett azonban szólt a korábbi munkájukról, s az elkövetkező időszak tennivalóiról.

Tavaly februárban két koncertet adtak általános iskolásoknak abból a tananyagból, melyhez előben ritkán juthatnak hozzá a fiatalok. Nem kevés eredményrel, hiszen most négy hasonló hangversenyt kértek az érdekeltek. A kortárs lengyel zenéből játszottak Balassagyarmaton, Miskolcon; márciusban Szegeden rendezték meg a mai magyar zene hetét, nagy közönségsikerrel. Ugyancsak népszerű volt Baján *Farkas Ferenc* régebbi műveiből összeállított szerzői estje, a budapesti NDK zenei napokon pedig *Szecsődi Ferenc* és *Kerek Ferenc* közreműködése képviselte a csoportot. Az októberi zenei világnapot ezúttal

úgy ünnepelték meg, hogy a kamarazenekari napok sorozatába illesztették; ezeken a napokon hangzott el egyebek között *Vántus István*, *Huszár Lajos*, *Molnár László* egy-egy kompozíciója. Novemberben nagy érdeklődés kísérte a budapesti Fészek Klubban Vántus István szerzői estjét, hasonlóképpen december elején Szegeden Huszár Lajosét, a Bartók Művelődési Központban. A csoport sokat profitálhat abból, hogy Szegeden stabil előadói gárdája alakult ki a kortárs zenének, *Bódis Péter*, *Sin Katalin*, *Szecsődi Ferenc*, *Kerek Ferenc* foglalkoztatott művészei a Filharmonia is. Az elkövetkező hónapok kiemelkedő rendezvényének ígérkezik a *Vaszy Viktor* halálának évfordulójára emlékező március 12-i koncert (*Vaszy Viktor* teljes könyvének kottatárát a főiskolára hagyatkozta), valamint a mai magyar zene hetének május 5–11. közötti eseménysorozata.

Az értekezleten a megyei pártbizottságot *Tóth Zsuzsanna* munkatárs, a városi pártbizottságot *Kormányos András* munkatárs képviselte.

Újító pedagógusok

Szellemi energiagazdálkodás

Ha újítómozgalomról hallunk, sürgő-forgó ezermesterekre gondolhatunk, otthon fűrő-faragó, ötletagadag emberekre, akiknek találmányait munkahelyeiken, a gyárakban, üzemekben vagy hasznosítják vagy nem.

Ha pedagógus újítókról hallunk — érteletlenül csodálkozunk. Hiszen az oktatónevelő munkában minden újdonság hasznát kimutatni roppant nehéz, hosszú időt és meglehetősen kockázatos is követel. Ráadásul gazdasági szempontokra sem lehet hivatkozni: a korszerű szemléletű eszközök például látszólag csakis többletkiadásokat jelentenek. És egyáltalán: mi tekinthető újításnak — a pedagógiában?

Három évvel ezelőtt jelent meg az a minisztériumi rendelet, amely az utóbbi kérdésre ad választ: egyértelműen szabályozza a pedagógusmunkában az újítás fogalmát, az újítómozgalom rendjét, szabályait. Az utóbbi két-három évben nagymértékben nőtt a tanárok által benyújtott újítások száma. Ami annál örövendesebb hiszen az újítómozgalom országos megtorpanása után történt így. Míg 1975-ben összesen 55 új elképzelés, találmány „futott be” az illetékes megyei művelődésügyi osztályokhoz, 1977-ben már 204, 1978-ban pedig 398. S mintegy 70 százalékukat —

el is fogadták. Kár viszont, hogy az országos szinten alkalmazandók száma már jóval kevesebb: 1978-ban például 37. Magyarán: amit a pedagógusok újítanak, azt többnyire a „perifériák” használják-hasznosítják.

Bírák, dönt a minisztérium kívül az Országos Pedagógiai Intézet, az Országos Oktatástechnikai Központ, a TANÉRT. S az az általános vélemény, hogy igen kevés a módszertani jellegű újítás, pedig új tantervek, tankönyvek, reformok árasztják el folyamatosan az oktatásügyet. Gyanítható, hogy a kezdeményezőkétség hiányát a következő okozhatja: ahhoz, hogy a túl sok „felülről jött” újhoz meg újabbat kitalálhassanak — előbb rendben kell látni a többit. Megszokni őket, kilgazodni közöttük. Ami viszont az eszközöket, a technikai találmányokat illeti, már kevésbé van szükség biztatásra.

Az eredményesebb oktatónevelő munka érdekében felhívást tett közre a minisztérium, mintegy tízezer óvoda és iskola közel százezer pedagógusának „címezzve”. Várják a környezetvédelmi nevelést segítő, a helyes közlekedési magatartást tovább szabályozó, a meglévő eszközöket takarékosabban felhasználni javasoló, az iskolai szervezést, adminisztrációt egyszerűsítő ötleteket éppúgy, mint a pályaválasztásban a szakmunkára nevelést célzó koncepciókat — mindent, ami okos, átgondolt, jobbító.

Ezt mondja a minisztérium. Mit mondanak a tanárok? *Vitáznak a díjazásról, és többnyire jogosan.* Az „eszmei díjról” kétoldalú

megállapodás születik, a pénz viszont — kevés. Pedig régi törvény: a dolgozott értékelte kell tenni a természetben. Ami pedig az iskolák tantestületeinek, tehát az alkotóműhelyeknek légkörét illeti — haj-haj, sóhajthatnának a tanerők, erről is lehetne egy-két szavunk. Még nem tudni, hogyan lehetne ösztönözni az igazgatókat ott, ahol erre szükség lenne: segítsék jobban találatok pedagógusait. A fiatal tanárok újítókedvét sem ártana felkelteni. Nem is elsősorban az anyagiak, hanem inkább a hivataliudat, a kezdetben annyira szükséges önbizalom miatt.

Jó példák persze szép számmal akadnak. Az újítás, mint a pedagógiában az önképzés sajátos formája, Veszprém megye több falujában és városában, vagy a miskolci-perecsabányai általános iskolában nagyvonalú, egész kollektívákat megmozgató eredményekkel járt. Bizonyítván a tételt: ma, az ésszerű energiagazdálkodás idején legalább azt használjuk ki racionálisan, amink van. Szellemi energiánkat pláne.

Kiadványok, kiállítások, növekvő propaganda; a megbecsülés egyre láthatóbb jelei a pedagógusok újításainál. A kezdeményezőkedv felélelve ivelőben. Föltétlenül örülni kell ennek, biztatni, buzdítani a legilletékesebbeket, a gyakran szinte elképezhetetlen teherbírást, igen kemény és egyben felbecsülhetetlen hasznosságú munkát végző tanárokat, nevelőket. Segíteni nekik, amennyire és ahol csak lehet. Hozzátenni még legfeljebb annyit lehet, hogy Szeged — iskolaváros...

Domonkos László

Készülőds a könyvhétre

Már formálják, pontosítják az idei, 51. könyvhét könyvlistáját, programjait. Az ünnepi könyvhét országos szervező bizottságán elmondták: Idén május 30-a és június 6-a között kerül sor kulturális életünk kiemelkedő eseményére. A fővárosban ez alkalommal a VI. kerület lesz a központi rendezvények házigazdája: a Liszt Ferenc téren tartják május 30-án az ünnepi meg-

nyitót. A vidéki rendezvény-sorozat nyitányának színhelye május 31-én — Szeged lesz.

A szervezők gondos válogatás, alapos megfontolás alapján döntenek arról, mi kerüljön a kiadók gazdag könyvtárából az ünnepi könyvhéti listára. Számos mű József Attila születésének 75. évfordulóját kö-